SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:506

av Mats Sander (M)

Helsingborgs hamn i det europeiska stomnätet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att begära hos Europeiska kommissionen att Helsingborgs hamn tas upp i det transeuropeiska transportnätets stomnät (TEN-T) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Helsingborg är Sveriges näst största containerhamn och har en av landets viktigaste färjeförbindelser med Danmark. Ändå ingår hamnen bara i det övergripande nätet i EU:s transportnät TEN-T. I Skåne har Malmö och Trelleborg stomnätsstatus. Helsingborg har det inte.

TEN-T är EU:s gemensamma transportnät. Det består av ett övergripande nät, ett stomnät och ett utökat stomnät, där de två senare bygger på det övergripande nätet. En plats i stomnätet skulle stärka hamnens ställning i den europeiska transportplaneringen och förbättra förutsättningarna för att prioritera strategiskt viktiga investeringar.

Enligt artikel 58 i förordning (EU) 2024/1679 kan Europeiska kommissionen, på begäran av en medlemsstat, komplettera stomnätet med en hamn som fått ytterligare europeiskt mervärde genom sin geostrategiska betydelse, förutsatt att relevanta infrastrukturkrav är uppfyllda eller kan uppfyllas inom angivna tidsfrister. Initiativet ligger alltså hos Sverige. Sedan stomnätet togs fram har Sverige blivit medlem i Nato och säkerhetsläget i vårt närområde har försämrats. Det ger anledning att på nytt bedöma Helsingborgs hamns betydelse.

Helsingborgs hamns geostrategiska betydelse och de investeringar som nu genomförs ger starka skäl för att pröva hamnens förutsättningar för stomnätsstatus. Färjeleden Helsingborg–Helsingör utgör en viktig alternativ väg för fordonstrafik över Öresund om Öresundsbron får begränsad kapacitet eller inte kan användas. Containerterminalen och Energihamnen är civila skyddsobjekt sedan 2024. Helsingborgs stad har i ett remissvar

om förstärkt hamnskydd pekat på att Natomedlemskapet och den kommande Fehmarn Bält-förbindelsen stärker stadens betydelse för kritiska transporter. För Sverige som Natomedlem är fungerande hamnar med goda anslutningar till väg och järnväg en förutsättning för att kunna ta emot och föra vidare stöd från allierade. Samtidigt pågår de investeringar som krävs: en ny containerterminal för cirka 3,4 miljarder kronor för större fartyg och ökade godsvolymer, en ny kombiterminal och ett utrett hamnspår.

Helsingborgs betydelse handlar också om landets försörjningsberedskap. För hamnen har särskilt importen av livsmedel lyfts fram. Även näringslivet gör stora och långsiktiga investeringar i Helsingborg. Som exempel har Ica beslutat att investera 2,6 miljarder kronor i en första etapp för att bygga ut och modernisera sitt lager i staden. Investeringen stärker Helsingborgs betydelse för Sveriges livsmedelsförsörjning. Den måste fungera även vid kriser och andra störningar. Då krävs också fungerande transporter.

Under 2025 hanterade Helsingborgs hamn drygt 7,2 miljoner ton gods och omkring 265 000 TEU sjöledes. Därtill transporterades 376 000 lastfordon med färjorna. Under de första åtta månaderna 2026 ökade den totala godsvolymen med 11 procent jämfört med samma period 2025.

Hamnen har en viktig roll för svensk export och handeln inom EU, med bland annat spannmål, kemiska produkter, järnpulver och industrivaror. Helsingborg är dessutom Sveriges största hamn för kylcontainrar och har förbindelser med flera stora europeiska hamnar.

Det handlar inte om att ta plats från grannhamnarna. Region Skåne har tidigare föreslagit att Helsingborgs hamn ska ingå i stomnätet och framhållit att de skånska hamnarna har olika specialfunktioner. Omkring en tredjedel av handelsvärdet i Sveriges import och export passerar de fyra skånska TEN-T-hamnarna. Regionen har också betonat att hamnarnas samlade funktion, och inte enbart godsvolymerna, bör vägas in när stomnätet bestäms.

Helsingborgs hamn har en viktig roll för svensk handel, försörjningsberedskap och transporterna till och från Europa. Det bör också avspeglas i EU:s transportnät. Regeringen bör därför överväga att begära att hamnen tas upp i TEN-T:s stomnät.

Mats Sander (M)